

УДК 338.24

DOI: 10.35432/tisb292023289680

СКЛАДОВІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Куспляк Галина Іванівна

к.держ.упр.,

доцент кафедри місцевого самоврядування та
розвитку територій

Національний університет «Одеська політехніка»

<https://orcid.org/0000-0002-1414-5484>

Куспляк Ігор Сергійович

к. політ. н., доцент,

доцент кафедри публічного управління та
регіоналістики

Національний університет «Одеська політехніка»

<https://orcid.org/0000-0003-1494-5008>

Сталий розвиток та національна безпека – поняття, що мають глибокий взаємозв'язок. Сталий розвиток передбачає забезпечення потреб поточного покоління без позбавлення можливості майбутніх поколінь забезпечувати свої потреби. Сталий розвиток має на меті забезпечити економічний, соціальний та екологічний добробут населення країни. З іншого боку, національна безпека, основна функція якої є забезпечити захист держави від зовнішніх та внутрішніх загроз. Це охоплює безпеку економічних, політичних, соціальних та культурних систем самої країни.

Науковці та вчені активно працюють над вивченням проблем взаємодії між сталим розвитком та національною безпекою з різних точок зору, зокрема: Волосюк М.В., Сіренко І.В. здійснили взаємозв'язок між сталим розвитком та економічною безпекою [2], Гаращук О.В. розглядала взаємозв'язок між сталим розвитком та соціальною безпекою [3], Варламова С.І. та Варламова І.С. висвітлювали у своїх працях взаємовплив екологічної безпеки та сталого розвитку [1], Клочко Т.А. вивчала сталий розвиток як фактор еколого-економічної безпеки [4], колектив авторів здійснили оцінку впливу соціальної безпеки держави [5] та інші.

Виходячи з аналізу досліджуваної проблематики, визначимо, яким чином складові сталого розвитку можуть впливати на національну безпеку. Так, екологічна складова сталого розвитку може допомогти запобігти екологічним кризам, таким як забруднення повітря та води, що можуть негативно вплинути на національну безпеку. Стале економічне зростання може забезпечити стабільність економіки країни, знизити рівень бідності та забезпечити національну безпеку. Сталий соціальний розвиток може покращити якість життя населення та забезпечити соціальну стабільність країни, що також є важливим фактором національної безпеки.

Економічна складова сталого розвитку та національної безпеки країни має велике значення. Основними заходами, що можуть забезпечити розвиток економіки країни та зменшення загроз національній безпеці є:

1. Розвиток інфраструктури. Створення та підтримка ефективної інфраструктури, такої як дороги, залізниці, аеропорти, порти та інші, може забезпечити збільшення економічної активності та зменшення залежності від зовнішніх ресурсів.

2. Розвиток технологій. Розвиток інновацій та нових технологій в економіці допоможе збільшити конкурентоспроможність країни на міжнародному ринку, що позитивно вплине на економічний розвиток країни. Запровадження відновлюваних джерел енергії та підтримки екологічної енергетики сприятиме зменшенню викидів вуглецю та покращенню екологічної ситуації в країні.

3. Підтримка малого та середнього бізнесу. Розвиток малого та середнього бізнесу може забезпечити збільшення кількості робочих місць та зменшення залежності від імпорту.

4. Підтримка експорту. Розвиток експорту може забезпечити збільшення обсягів економічної діяльності та зменшення залежності від внутрішнього ринку.

5. Фінансова стабільність. Забезпечення стабільної фінансової системи та дотримання макроекономічної стабільності може зменшити ризики фінансових криз та підвищити довіру інвесторів.

Екологічна складова сталого розвитку в контексті забезпечення національної безпеки країни включає такі заходи:

1. Збільшення виробництва та використання енергії з використанням відновлювальних джерел енергії, таких як сонячна, вітрова, гідроенергія та біопаливо. Це дозволить зменшити залежність від викопного палива та скоротити викиди парникових газів.

2. Запровадження екологічних технологій та практик у виробництві та господарстві. Наприклад, екологічне землеробство та органічне виробництво можуть допомогти зберегти родючість ґрунту та зменшити використання хімічних добрив та пестицидів.

3. Поліпшення якості повітря та води шляхом запровадження норм та стандартів викидів та відходів. Також, важливим є контроль за сміттєзвалищами та ефективним утилізацією відходів.

4. Заохочення зелених інвестицій та розвитку екологічного бізнесу. Це сприятиме розвитку інноваційних технологій, які можуть покращити екологічну ситуацію в країні, а також створювати нові робочі місця та збільшувати економічний розвиток.

5. Запровадження екологічної освіти та підвищення екологічної свідомості населення. Це може включати проведення кампаній щодо збереження ресурсів та довкілля, навчання студентів екологічних практик та розробки курсів з екології в школах та вищих навчальних закладах.

Соціальна складова сталого розвитку в контексті національної безпеки країни включає в себе ряд заходів, що спрямовані на підвищення якості життя населення та забезпечення безпеки людей. Деякі з них:

1. Забезпечення доступу до освіти. Забезпечення доступу до вищої освіти та професійного навчання сприятиме створенню конкурентоспроможної робочої сили та забезпечить стійкий розвиток економіки країни.

2. Підтримка рівних можливостей. Забезпечення рівних можливостей для всіх громадян може зменшити соціальну нерівність та забезпечити стабільність в суспільстві.

3. Захист прав людини. Забезпечення захисту прав людини та свободи слова може підвищити довіру до влади та зменшити ризик соціальних конфліктів.

4. Розвиток соціального партнерства. Розвиток соціального партнерства між владою, бізнесом та громадськістю може забезпечити ефективний розвиток соціальної інфраструктури та соціальних послуг.

5. Забезпечення соціальної захищеності. Надання соціальної захищеності вразливим групам населення, таким як малозабезпечені та маломобільні групи, може підвищити рівень соціальної стабільності.

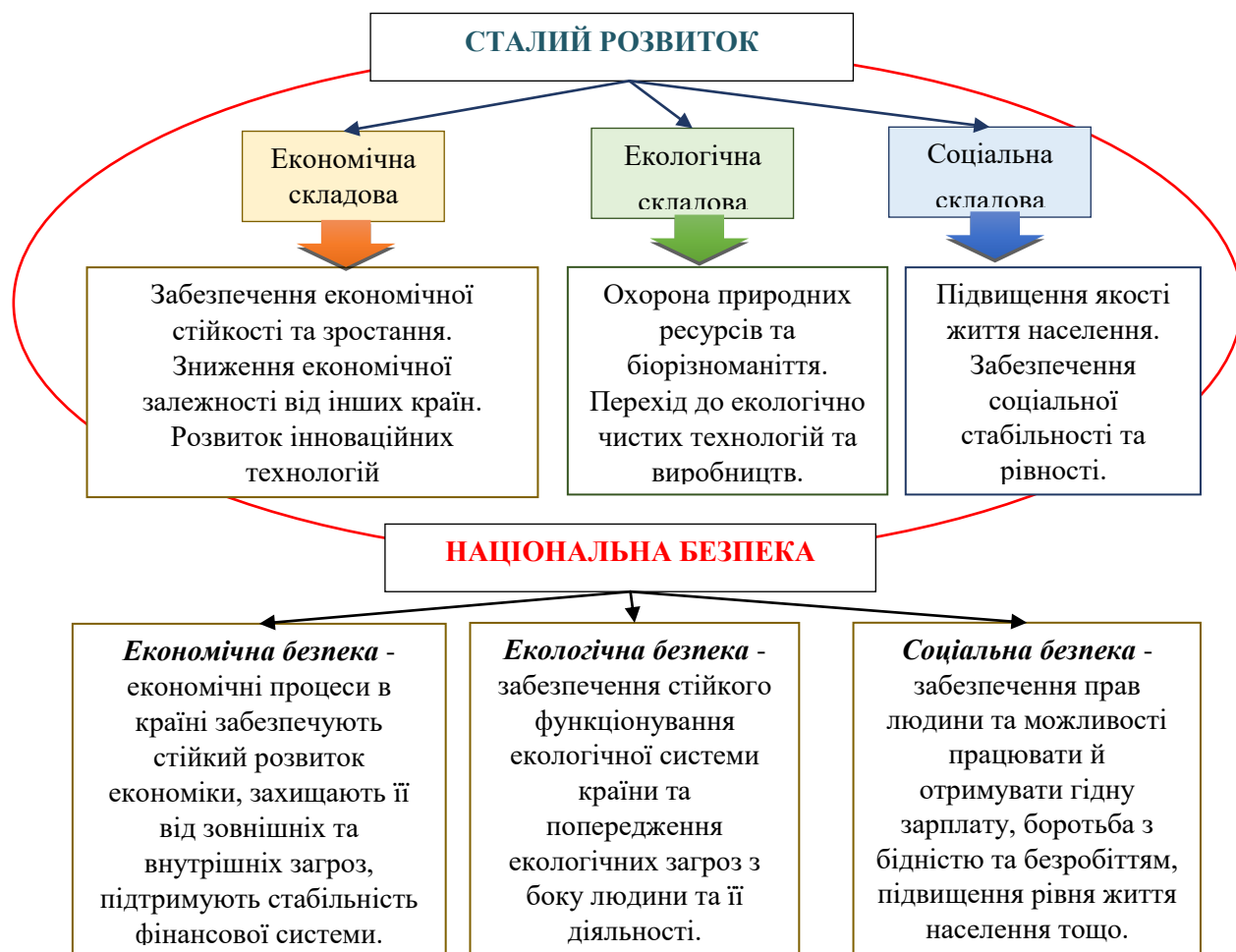
6. Зміцнення здоров'я та добробуту населення. Забезпечення доступу до якісної медичної допомоги та соціального захисту сприятиме зміцненню здоров'я та добробуту населення, що в свою чергу допоможе зміцнити національну безпеку.

7. Підвищення рівня соціальної безпеки. Забезпечення громадської безпеки та

правопорядку, боротьба зі злочинністю та корупцією сприятиме стабільності внутрішньої політичної ситуації та забезпечить національну безпеку.

8. Забезпечення стабільності на ринку праці. Створення нових робочих місць, підвищення рівня зайнятості та забезпечення стабільності на ринку праці сприятиме підвищенню рівня життя населення та зміцненню економічної стабільності країни.

Схематично взаємозв'язок між складовими сталого розвитку в контексті національної безпеки представлено на рис. 1. Рис. 1 демонструє, як різні складові сталого розвитку – економічна, екологічна та соціальна – взаємодіють та впливають на національну безпеку країни, а також, як сприятливий контекст для сталого розвитку може допомогти забезпечити кращу якість життя населення та більш стійкий економічний розвиток країни.

Рис. 1. Складові сталого розвитку в контексті національної безпеки

За допомогою досягнення сталого розвитку можна забезпечити ефективну роботу промислових підприємств, розвиток середнього та малого бізнесу, зменшити негативний вплив на навколишнє середовище завдяки використанню сучасних екологічно чистих інноваційних технологій, що забезпечить збереження природних ресурсів та навколишнього середовища. І як наслідок – підвищення рівня життя та благополуччя населення країни. Однак, для прогресу сталого розвитку в контексті забезпечення національної безпеки потрібна координація різних відомств та організацій, а також дієве управління ресурсним потенціалом країни та якісне планування на довгострокову перспективу з врахуванням викликів, що постали перед країною.

Список літератури

1. Варламова С.І., Варламова І.С. Екологічна безпека та сталий розвиток взаємозв'язок та взаємовплив. Ефективна економіка, 2017. № 7. URL:

<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5679>.

2. Волосяк М. В., Сіренко І. В. Економічна безпека територіальної громади в системі забезпечення її сталого розвитку. Економіка та держава, 2021. № 6. С.105-109. DOI: 10.32702/2306-6806.2021.6.105.

3. Гаращук О.В. Соціальна складова національної безпеки та сталого розвитку в умовах глобалізації. Економічний аналіз, 2017. Вип. 27. № 1. С.28-34.

4. Клочко Т.А Сталій розвиток як фактор еколого-економічної безпеки. Економіка та управління підприємствами, 2020. Вип. 3(20). С. 108-111.

5. Якимчук А. Ю., Кардаш О. Л., Постельжук О. П., Якимчук О. Ф. Оцінка показників соціальної безпеки України у контексті національної безпеки держави задля досягнення цілей сталого розвитку. Інвестиції: практика та досвід, 2020 № 13-14. С. 75–80. DOI: 10.32702/2306-6814.2020.13-14.75.